

לקראת שנת השמיטה

שנת השמיטה - כשרות

בשנה הבאה - שנת תשס"ח - תחול שנת השמיטה (השנה העברית שתחילה ב-13.9.07 ומסתיימת בסוף ספטמבר 2008). חשוב שנכיר את המשמעויות ההלכתיות של השמיטה והכללים שראוי לנהוג בהם כדי לשמור על שיווק התוצרת החקלאית שלנו

הזרעים לדונם, עומק וטכניקת הזריעה, הטיפול במקרה של נביטה מוקדמת, הסכנות והחששות מפגיעה בכמות היבול ואיכותו ותחשיבי עלויות צפויים, ניתן לקבל במכון לחקר החקלאות על פי התורה טלפון 08-8591167 וכן אצל המדריכים ד"ר אפרים צוקרמן וד"ר רן סולומון שמאמרם מתפרסם בהמשך.

חקלאים שיחליטו לבצע זריעה מוקדמת, יוכלו לפנות בבקשה למשרד החקלאות באמצעות הוועדות החקלאיות האזוריות, לקבלת מכסת מים לצורך הטיפול בזריעה המוקדמת והשתתפות בעלויות היתרות. תמיכה כזו מותנית בעמידה בקריטריונים שיתפרסמו לציבור וניתן יהיה לקבלם בוועדות החקלאיות האזוריות.

רוב החקלאים מוכרים את קרקעותיהם לגוי למשך שנת השמיטה, באופן שיאפשר להם להמשיך ולעבד את הקרקעות גם בשנת השמיטה. דרך זו המוכרת בשם "היתר המכירה", מיועדת למקרים שבהם אין אפשרות לשמור את השמיטה כהלכתה, ואין דרכים אלטרנטיביות להתפרנס בשנת השמיטה.

גם אחר המכירה יש להקפיד לבצע את הזריעה באמצעות לא יהודי.

שנת השמיטה בתורה וטעמה

בתורה נאמר כי שנה אחת בכל מחזור של שבע שנים הינה שנת שבתון, שבה נאסר עלינו לעבד את האדמה, ובעיקר, נאסר לזרוע ולחרוש את השדות, לטעת אילנות או לזמור ולגזום אותם. על בעלי האדמה נאסר לנהוג ביבול האדמה כברכוש הפרטי, והיבול מופקר לכל, במידה שווה.

מצווה זו, המנתקת אותנו מעבודת האדמה למשך שנה, נועדה דווקא לחבר אותנו בחיבור עמוק ושורשי לארץ ישראל. שנה זו מלמדת אותנו שאנו חיים בארץ קדושה ומיוחדת שאיננה רכושנו אלא היא שייכת לקב"ה, שמצד אחד מזכה אותנו בזכות הגדולה והמחייבת לשבת בארצו ולהננות מפירותיה, בשש שנות המעשה, ומצד שני, מלמד אותנו בשנה השביעית שהארץ איננה בבעלותנו ואנו יושבים בארצו המיוחדת והמחייבת.

בניגוד לפסח, ששם יש בעיית כשרות לחלב אם הפרות ניזונות מחמץ בפסח, הרי שבשמיטה, גם אם הפרות תאכלנה מזון שגדל בשמיטה באופן אסור, אין בעיית כשרות עם החלב.

שנת השמיטה בימינו

יש חקלאים המקפידים לשמור את מצוות השמיטה במסירות נפש, והם לא מעבדים את אדמתם בשנה זו. חלקם מקפידים לזרוע לפני השמיטה גידולים רב שנתיים מתאימים וחלקם זורעים לפני שנת השמיטה גידול חד שנתי, למרות שמבחינה חקלאית הדבר כרוך בסיכונים להגדלת הוצאות גידול ופחיתת כמות היבול. כל מי שיכול לזרוע, לפחות חלקה ניסיונית, בגידול רב שנתי או בזריעה חד שנתי מוקדמת לפני השמיטה יבורך, ויש בכך זכר וקיום חשוב למצוות השמיטה. הדרכה ופרטים לגבי הזנים המתאימים לזריעה מוקדמת לגידול חד שנתי, כמות

מרכזי המזון

בניגוד לפסח, ששם יש בעיית כשרות לחלב אם הפרות ניזונות מחמץ בפסח, הרי שבשמיטה, גם אם הפרות תאכלנה מזון שגדל בשמיטה באופן אסור, אין בעיית כשרות עם החלב. עם זאת, החקלאים שומרי המצוות - בקיבוצים ובמושבים, יקפידו לרכוש מזון לבעלי החיים שברשותם, רק ממרכזי מזון שירכשו מספוא וגרעינים מחקלאים שביצעו מכירה לקרקעותיהם או שייבאו סחורה מחו"ל. לכן, מומלץ למרכזי המזון ולמכוני התערובת לפנות לכל המגדלים בעבורם מספוא, גרעינים, שחתות, קש וכו', לחתום על הטפסים הנחוצים לצורך ביצוע מכירת אדמותיהם לנכרי למשך שנת השמיטה.

שטחים שעליהם מגדלים גידולים רב-שנתיים שנזרעו לפני השמיטה, או גידולים חד שנתיים שנזרעו לפני השמיטה, אין צורך לבצע היתר מכירה, והינם מתאימים גם למקפידים על רכישת מזון שלא גודל באופן אסור.

השקיית חיטה

2. סיוע לאיסוס תוצרת חקלאית לצורך שימוש בשנת השמיטה.
3. סיוע לחקלאים שישדרגו את החממות שברשותם לחממות מצע מנותק, המאושרות לגידול תוצרת מהדרין בשמיטה.
4. סיוע להקמת חממות במגזר הערבי.
5. סיוע למשתלות עצי פרי שנפגעות מירידת פעילות דרסטית בשמיטה.
6. סיוע למגדלי חיטה שתוצרתם לא נקלטת לגרעינים בשוק המקומי ונמכרת במחירים נמוכים יותר לשווקים אלטרנטיביים.
7. סיוע למגדלי חיטה בזריעה מוקדמת כפי שזכר לעיל.

8. רשת ביטחון לסיוע לחקלאים שייפגעו כתוצאה מהצטרפותם למסגרות אוצר בית דין.

יודגש שכל התמיכות והסיוע הנ"ל מותנים בעמידה מדוקדקת בקריטריונים ובתנאים שנקבעו במסגרת ועדה משותפת למשרד החקלאות ומשרד הדתות. קריטריונים אלו מפורסמים לציבור וניתן יהיה לקבלם בוועדות החקלאיות האזוריות. ■

הדרכה וייעוץ לקראת שנת השמיטה. כל זאת כדי, שכל חקלאי יוכל להשתלב במסגרת המתאימה לו לקיום מצוות השמיטה, או לפחות במסגרת שתאפשר לו לעשות שימוש בגידולים החקלאיים שהוא יגדל בשמיטה ולשמור על מקורות פרנסתו, גם במהלך שנת השמיטה. במסגרת פעילות זו גויס הח"מ לטפל בהכנות לשמיטה מטעם הרבנות הראשית לישראל ויחד עמו עובד כיום צוות של קרוב לעשרה אנשים, שעובדים מול החקלאים ומסייעים להם להכין עצמם לשמיטה. מרכז הצוות הינו **אלון טננבאום** ואליו ניתן לפנות בטלפון 052-6016261 או במייל shmita@eDanel.co.il

סיוע משרד החקלאות

ממשלת ישראל הקציבה למשרד החקלאות סכומים לא מבוטלים, כדי לסייע לחקלאי ישראל בעיקר בצמצום הצורך בייבוא מתחרה בשנת השמיטה. התקציב מיועד למטרות הבאות:

1. סיוע לחקלאים שמשביתים את אדמותיהם בשנת השמיטה ומחזירים את העובדים הזרים שברשותם למאגר.

במקרים אלו ניתן יהיה לעבד, לקצור ולשווק את החלקות במסגרת אוצר בי"ד. לפרטים נא לפנות לכתובות הרשומות בהמשך.

פסח

בגלל שנת השמיטה נתאפשר לבעלי הרפתות לשמור שחת דגן כשרה לפסח, מערב שנת השמיטה, לצורך שימוש בשנת השמיטה, וכן התבצע קציר לצורך פסח בזנים אפילים, גם לאחר חג הפסח כדי לאגור את הנחוץ לצורך השנה הבאה. בשה הבאה תתבצע השגחה לצורך שחת דגן ותחמיצים לפסח, רק לשדות שייזרעו לפני שנת השמיטה, או לשדות שיוסדרו במסגרת היתר המכירה (יש לידע את נציגי הרבנות הראשית לישראל על זריעה מוקדמת, או להסדיר את מכירת הקרקעות לפני תחילת שנת השמיטה).

פעילות הרבנות הראשית לישראל

הרבנות הראשית לישראל מטפלת בכל החקלאים הזקוקים לסיוע לקראת שנת השמיטה ואמורה לדאוג לכך שכל חקלאי יקבל